

HILARISCH SPEKTAKEL IN CHAOTISCHE EINDTIJD

ALS VIS À VIS IN HET WATER

Het backstagegebied van de spektakelvoorstelling *Mare* ligt grotendeels onder water. Daar is het koud en donker, intercoms kunnen niet gebruikt worden. Publiek en inspicieënten houden hun adem in. “Maar het moet er uitzien alsof het vrij ronddobbert.” | TEKST: ERIC DE RUIJTER |

Eens in de zoveel tijd voelt Vis à Vis de hoge nood om een spektakelvoorstelling met water te maken. Dat deed het gezelschap eerder al met *Onderstroom*, *Fruits de Mer* en *Drift*. Nu speelt het *Mare*. Dat is een remake van *Drift* uit 1996, maar veel groter gemonteerd. Vis à Vis heeft alweer tien jaar een vaste locatie bij het Almeerderstrand. Dat maakt het voor hen mogelijk groter te denken en langere series te

spelen dan op incidentele locaties of op tournee mogelijk is. Het waterbassin van *Mare* meet 50 bij 50 meter en is gevuld met ruim een miljoen liter water, ongeveer vier keer zo omvangrijk als dat van *Drift*. Door die omvang hoeven de vele drijvende objecten niet meer uit het bad gehesen te worden zoals dat bij *Drift* nog het geval was. Alles staat klaar in het water achter een groot scherm buiten het zicht van

het publiek.

Bij *Mare* stond de groep allereerst voor de uitdaging om het bassin waterdicht te maken en te houden. Special effectsman Arjan van Drunen vertelt hoe dat is gelukt: “De klei die hier van nature ligt laat al bijna geen water door. Over die klei hebben we EPDM gelegd, rubberfolie met een elasticiteit van 300%. En daarop ligt weer 30 centimeter aan granulaat. Dat is tot

Condenserende rook

Een special effect dat meer voeten in aarde heeft gehad dan tevoren ingeschat zijn de rook en luchtballen in het water die horen bij ‘de vulkaanuitbarsting’, waarbij ook een rotspartij uit het water oprijst.

Arjan van Drunen: “De rook van de rookvloeistof condenseert heel snel. Je kunt het wel door een slang transporteren, maar op het moment dat die het water in gaat koelt de rook af en wordt weer

vloeibaar. Dat komt vooral door de geleidende werking van de metalen koppelstukken in de slang. Door een dikwandige slang en plastic koppelstukken te gebruiken werkt het effect wel. Voor de

luchtballen hebben we een buffervat met 1200 liter lucht dat tot 10 bar is samengeperst. Met een compressor alleen lukt het je niet om die ballen krachtig genoeg uit het water te laten komen.”

In Mare wordt geen hightechnaansturing toegepast. Het gros van alles wat op en onder water gebeurt, wordt gedaan door de menskracht van twee duikers.

FOTO: ANNA VAN KOOIJ

gruis vermalen bouwpuin, dat we flink hebben aangestampt. Het is volledig waterdicht.”

Net als deze waterdichtheid was de publieksveiligheid een harde voorwaarde. Aan de rand van het bassin staat een overdekte tribune met een capaciteit van 700 stoelen. Thijs de Bruijn, lid van het productieteam, vertelt dat er tot windkracht 7 gespeeld kan worden. Toen er medio september een storm met windkracht 9 over het land trok werd de voorstelling afgelast. Dat de wind niet voor meer problemen heeft gezorgd komt ook door de positionering van de tribune. Deze staat met de rug in de richting van waar de wind meestal vandaan komt. Alle weersomstandigheden worden in een logboek vastgelegd, zodat na analyse daarvan de positie nog scherper kan worden bepaald. Maar voorlo-

pig blijven tribune en bassin op hun plaats: vanaf mei volgend jaar komt er een reprise van *Mare*. Dit seizoen trok de voorstelling al ruim 40.000 bezoekers.

Serieuze ondertoon

Op het water is het een komen en gaan van objecten: een half gezonken Zaaans huisje, een voor driekwart onder wa-

nog hilarischer dan de andere. Door het slapstickgehalte en de perfecte timing van de special effects zit je op het puntje van de tribuneplank. Toch heeft *Mare* ook een serieuze ondertoon. De voorstelling speelt in een eindtijd waarin de wereld goeddeels onder water staat. Iedereen leeft op het water, op alles wat drijven kan. In het eerste deel van de voorstelling heb je als toeschouwer nog

Om het water in het bassin ondoorzichtig te maken is het troebel gemaakt met kalk

ter rijdende camper bemand door een bruidspaar, een drijvende boekenkast met daarin een onverstoort doorlezende boekenwurm, een nachtclubact met tapdans, een act met het doorgesneden weesmeisje, een vleugel van een gecrasht vliegtuig. De ene scène is

wat houvast aan de verhaallijn. Gaandeweg wordt de voorstelling, geheel in lijn met de toestand van de wereld, chaotischer, met een voortdurende toename van special effects, verrassende muzikale intermezzo's en spectaculair zinkende objecten. >>

Gaandeweg de voorstelling neemt het aantal spectaculaire special effects toe.

FOTO: ANNA VAN KOOLIJ

De duikers voeren hun werk zo uit dat je nooit een glimp van hun aanwezigheid ziet.

FOTO: ANNA VAN KOOLIJ

Je zou zeggen dat in die onderwaterwereld een enorme batterij hightechaansturing is verborgen, maar niets is minder waar. Het gros van alles wat op en onder water gebeurt, wordt gedaan door de menskracht van twee duikers. Ze voeren hun werk zo uit dat je nooit luchtballen of een andere glimp van hun aanwezigheid ziet. Mariken de Bruin is een van deze twee onderwaterspiënten. Jeroen Henstra, duiker van het eerste uur bij *Drift*, leerde hen een speciale techniek van ademen met duikapparatuur. Ze ademen in en houden hun adem vast. Pas als ze geheel uit zicht zijn van het publiek blazen ze uit.

In het duister

Om het water in het bassin ondoorzichtig te maken is het troebel gemaakt met kalk. Dit maakt dat de onderwaterspiënten vrijwel in het duister hun werk moeten doen. En, alsof dat al niet ongemakkelijk genoeg is, moeten ze het ook zonder intercom stellen. Langs een grid van kabels, kettingen en touwen manoeuvreren ze de diverse objecten naar en van hun plek en zetten ze special effects in werking. Wat betreft timing kunnen de duikers zich alleen oriënteren op de muziek die ze zacht horen. De Bruin: "Ik doe alles wat je als technicus normaal ook

achter de schermen doet, zoals aan touwen trekken en dingen opduwen, maar nu onder water. Alles gebeurt met de hand. Het moet er uitzien alsof het vrij ronddobbert. Maar niks drijft zomaar, alles is onder controle." Omdat de duikers geen intercom hebben en vanaf de kant niet zichtbaar zijn voor de stagemanagers is er een strikt veiligheidsprotocol. De duikers komen bijvoorbeeld op vaste momenten backstage boven water. De Bruin: "Als ik klem zou komen te zitten,

maak ik luchtballen, waarmee ik laat weten dat ik een probleem heb. Ik zat laatst even vast, al snel kwam ik weer los, maar ik werd onmiddellijk gemist omdat ik te laat was voor een cue." Van Drunen: "Op de intercom werd al gezegd: 'we missen Mariken'; had dat een paar seconden langer geduurd dan was er een showstop geweest."

Hot tub

De kou is een niet te onderschatten factor voor de crew, vooral in de nazomerse speelperiode. De Bruin: "Als het de hele dag heeft geregend daalt de temperatuur in het water flink en hebben we het koud. Wij als duikers hebben nog twee lagen aan, maar de acteurs dragen alleen een dunne wetsuit, anders kunnen ze zich niet meer goed bewegen. Daarom staat er achter de schermen een geiser met een slang eraan, die kunnen de acteurs in hun pak steken om weer wat op te warmen. En we hebben een hot tub op de kant, om na afloop warm te worden." Volgend jaar bij de reprise wordt het nog wat aangenamer voor de acteurs, dan heeft Arjan van Drunen van oude industriële verwarmingselementen een systeem in elkaar geknutseld om het water te verwarmen. <<

Zinkende boekenkast

Het gebruik van low tech-middelen betekent niet dat alles zonder slag of stoot tot stand is gekomen. Arjan van Drunen: "Om de boekenkast met een waterfontein tot zinken te brengen, hadden we eerst een pomp in het water bedacht. Aangezien we geen 230 of 380 volt in het water toepassen werken we nu met een kuubsvat vol water op de kant. Die pomp zit nu daarin. Op het moment dat de boekenkast opkomt, gaat een duiker met een brandslang naar de boekenkast, koppelt hem aan en zwemt weer weg." Zo gezegd, zo gedaan, maar dat valt volgens Mariken de Bruin in de praktijk

toch tegen: "De slang ging vaak drijven." Van Drunen: "En een brandslang zonder waterdruk erop is plat, die wil nog wel eens draaien als je naar de boekenkast zwemt. Als je dan de pomp aanzet, wordt de slang dichtgeknepen. Je moet hem dus heel secuur volledig plat onder water naar de juiste plek brengen, dan werkt het pas."

FOTO: ANNA VAN KOOLIJ